

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 124/2022-5

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka prerokoval oznámenie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky Ladislava Duditša o dôvodoch jeho vylúčenia z konania a rozhodovania vo veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 565/2022 a takto

r o z h o d o l :

1. Sudca Ústavného súdu Slovenskej republiky Ladislav Duditš **je vylúčený** z konania a rozhodovania vo veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 565/2022.
2. Toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a oznámenie

1. Sudca IV. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) Ladislav Duditš listom z 28. februára 2022 podľa § 49 ods. 4 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) oznámil predsedovi ústavného súdu možné dôvody svojho vylúčenia podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 565/2022.
2. Pokynom predsedu ústavného súdu z 1. marca 2022 bolo oznámenie podľa čl. IV bodu 1 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2022 do 31. decembra 2022 (ďalej len „rozvrh práce“) pridelené na rozhodnutie podľa § 51 ods. 2 zákona o ústavnom súde do I. senátu ústavného súdu.
3. Z oznámenia vyplýva, že vec vedená ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 565/2022 bola pridelená sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Duditšovi, členovi a predsedovi IV. senátu ústavného súdu. Predmetom konania je rozhodovanie o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktorí namietajú porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi podľa čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu

k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 35 C 468/2013-866 z 15. decembra 2021 v spojení s opravným uznesením č. k. 35 C 468/2013-896 z 20. decembra 2021.

4. Sudca Ladislav Duditš oznámil, že v predmetnej veci môžu vzniknúť pochybnosti o jeho nezaujatosti. Aj keď v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľov zastupuje iný advokát (██████████, pozn.), v konaní na okresnom súde boli sťažovatelia právne zastúpení ██████████ ██████████ ██████████ ██████████, ktorá na základe zmluvného vzťahu s kanceláriou ústavného súdu pre neho vykonáva činnosť externého poradcu. S advokátom ██████████, ktorý je spoločníkom a konateľom uvedenej advokátskej kancelárie, je v priateľskom vzťahu.

II.

Relevantná právna úprava a posúdenie veci ústavným súdom

5. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

6. Podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde dôvody vylúčenia podľa odseku 1 alebo odseku 2 oznámi sudca ústavného súdu bezodkladne predsedovi ústavného súdu.

7. Podľa čl. IV bodu 1 písm. a) rozvrhu práce o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde rozhoduje prvý senát, ak ide o sudcov štvrtého senátu.

8. Nestrannosť sa obyčajne definuje ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti). V judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), na ktorú nadväzuje aj judikatúra ústavného súdu, sa rozlišuje nestrannosť subjektívna a nestrannosť objektívna. Subjektívne chápanie nestrannosti je posudzovaním správania súdu (sudcu). Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je dokázaný opak, čo však je zriedkavý prípad. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej zaujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu. Objektívna nestrannosť sa naproti tomu neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranne, ale napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Podľa názoru ESLP objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prerokúvanej veci a k účastníkom konania. Rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania (jeho právneho zástupcu) je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že naznačujú nedostatok nestrannosti súdu (rozsudok ESLP vo veci Pullar v. Spojené kráľovstvo).

9. Námietkový senát ústavného súdu po preskúmaní obsahu spisu vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 565/2022 a dôvodov uvedených vo vyhlásení sudcu IV. senátu ústavného súdu Ladislava Duditša dospel k záveru, že sú splnené zákonné podmienky na jeho vylúčenie z konania a rozhodovania o predmetnej veci.

10. Ústavný súd vzal zo subjektívneho hľadiska do úvahy, že sudca ústavného súdu Ladislav Duditš vo svojom oznámení výslovne subjektívnu zaujatosť nevyhlásil (podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde), ale možné dôvody svojho vylúčenia oznámil (podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

11. Formulačný rozdiel medzi týmito ustanoveniami zákona o ústavnom súde možno vidieť v subjektívnom postoji sudcu – ak si je vedomý existencie dôvodu vylúčenia, ale jeho intenzitu nepovažuje za dostatočnú, učiní oznámenie podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde, ak sa so zisteným dôvodom vylúčenia vnútorne stotožní, vyhlási svoju subjektívnu zaujatosť podľa § 50 ods. 1 zákona (porovnaj *Macejková, I., Bárány, E., Baricová, J., Fiačan, I., Holländer, P., Svák, J. a kolektív: Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2020. s. 289.*

12. Pokiaľ ide o objektívne hľadisko nestrannosti, ústavný súd však zastáva názor, že skutočnosť, že [REDAKOVANÉ], ktorá v napadnutom konaní na okresnom súde zastupovala sťažovateľov, vykonáva činnosť externého poradcu sudcu ústavného súdu Ladislava Duditša, ktorý zároveň deklaroval priateľský vzťah s jej spoločníkom a konateľom, je dostačujúca na vznik pochybnosti o nezaujatosti sudcu ústavného súdu Ladislava Duditša v danej veci.

13. Ústavný súd pritom nadviazal na ustálenú judikatúru námietkových senátov (napr. I. ÚS 154/2020, IV. ÚS 630/2021), podľa ktorej predstavuje pracovný vzťah sudcu k právnomu zástupcovi sťažovateľa ako svojmu externému poradcovi dôvod na jeho vylúčenie z konania a rozhodovania o ústavnej sťažnosti tohto sťažovateľa. Uvedené platí aj v prípade, že externý poradca zastupoval sťažovateľa iba v pôvodnom konaní, nie v konaní pred ústavným súdom (IV. ÚS 336/2021).

14. Ústavný súd tak vzhľadom na uvedené konštatuje, že v tomto prípade sú naplnené podmienky podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde na vylúčenie sudcu Ladislava Duditša z konania a rozhodovania vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 565/2022, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

15. Podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodnutie ústavného súdu nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom, ak tento zákon v § 83, § 90, § 100, § 108, § 150, § 168, § 175 alebo § 179 neustanovuje inak alebo ak nevyplýva iné z rozhodnutia ústavného súdu.

16. Ústavný súd v záujme rýchlosti a plynulosti konania rozhodol podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, že toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia ústavným súdom (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. marca 2022

Miloš Maďar
predseda senátu